

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581](#)[Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre III](#)[Item Mythologia, Francfort, 1581 - III, 04 : De Charonte](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - III, 04 : De Charonte

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre III

Ce document est une version augmentée de :
[Mythologia, Venise, 1567 - III, 04 : De Charonte](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre III

[Mythologie, Paris, 1627 - III, 05 : De Charon](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre III

[Mythologie, Lyon, 1612 - III, 04 : De Charon](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice [Équipe Mythologia](#)
Mentions légales

- Fiche : [Projet Mythologia](#) (CRIMEL, URCA ; IUF) ; [projet EMAN](#), Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : [Münchener DigitalisierungsZentrum](#) (MDZ).

Présentation du document

Publication [Francfort, André Wechel, 1581](#)
Exemplaire [Regensburg \(Allemagne\), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307](#)
Formatin-8
langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 199-202

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques et historiques [Charon](#)
Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 28/04/2023

Etia conuenit. Scripsit Homerus in libr. 8. Odyss. Cocytum & Pyriphlegethontem in Acherontem perfluere, cum sit Cocytus tanquam riuus Stygis, ut patet ex his:

ἴδα μὲν εἶς Ἀχέρντα περιφλαγίδων τι ῥίον,
κακυτέον, ἐξ δὲ Στυγὸς ὑλάσσεισιν ἀπορρώθ.

*Atque Pyriphlegethon, Cocytusq; è Styge labens
Immensas Acherontu aquas mox fluitibus eugent.*

Neque plura serè de Cocyto memorix prodita sunt ab antiquis, nunc veritatem ex his eliciamus.

¶ Dicitur est autem Cocytus à querelis & lamentationibus, ut nomen ipsum significat, & veluti testatur Plato in tertio libro de rep. quia morituri plerique post commissorum penitentiam lamentantur, quia illa contra Dei optimi omnium parentis leges comiserint. Alij maluerunt dictum esse, quia queruntur & grauitè ferunt, quia res charissimas sint relictur: alij ob lamentationes coniunctorum dictum putant hunc fluium, qui moturus est transeundus. Neque potest quispiam ad inferos accedere, nisi per hæc flumina, vel (ut verius dicam) per turbulentissimas has animi cogitationes, quas antiqui per suas fabulas significarunt. Qui quidem ita viuendum esse per hæc figmenta ostendebant, ut intrepidi essemus ad omnem post mortem fortunam. Nunc dicatur de Charonte.

De Charonte. CAP. IIII.

CHARON verò, cuius nomen latitiam significat, qui fuit Erebi & Noctis filius, ut sensit Hesiodus, qui in Theogonia omnia prope inferorum monstra ex his nata esse affirmavit, portitor animarum & trium horum fluium nauta dicebatur. Erat quidem præter hos Phlegethon siue Pyriphlegethon, de quo cum fabula in idem recidat cum Cocyto, plura dicenda non putauim. Hic Charon dicitur est ab antiquis grandævus, & à Polygnoto pictore senex pingebatur: qui Mnyadem poetam fortasse secutus fuit, in qua erat de Charonte huiusmodi sententia:

*Atque hic exanguis longævus portitor Sumbrae
Puppe Sedit patula.*

Sic etiam Virgilius lib. sexto Charontem senem esse demonstravit, ubi illius formam describit:

Portitor hæc horrendæ aquas & flumina servat

*Terribilis squallore Charon, cui plurima mento
Canisses inculta iacet, stant lumina flamma:
Sordidus ex humeris modo dependet amictus.*

Hic erga omnes implacidus esse dicebatur, quos traiciebat, neque Reges ac principes ciuitatum a reliqua multitudine putabat differre, cum omnes vno ordine nudos, & omnibus bonis spoliatos cerneret, vt testantur ea carmina:

κρίθαι ὁμῶς ὅ τ' ἀτυμφοί ἀνὴρ, ὅς τ' ἔλαχε τύμβον.

ἔσθ' ἢ τὴν τιμὴν ἵεροκρήϊον τ' ἀγαμέμνων.

Θιροίτη δ' ἴσος θείιδας παῖς ἠυκόμοιο.

πάντας ἰσὶν ἑμῶς τικῶσι ἀμφὸν ἀκάρηνα,

γυμνοὶ τε ξυροὶ τε, κρητ' ἀσφοδύλον λιμῶνα.

Mertius est aque tumuli qui hand cepit honorem,

Quisq; fuit nautis praevalidis pondera saxi.

Non Iro magis est Agamemnon clarus: & ipsi

Thersua similis Thetidis pulcherrima proles.

Hi pariter nudi atque inopes per regna vagantur

Vibrantem, apta suis referentes praemia fallis.

Testatur Lucianus in dialogo de luctu moris id fuisse apud antiquos, vt obolum numisma perexiguum in os singulis mortuis includerent, quod nautum esse Charontis arbitrabantur, cum ita scribat: ὥστε ἐκθῆσαι τις ἀποθάνη τῶν οἰκείων, πρῶτα μὲν φέροντες ὀβολόν, ἐς τὸ σῶμα ἐκτίθειαν αὐτῷ, μισθόν τῷ πρῶτῳ τῆς ναυτιλίας γυνήσοιδου. *Quare cum quis è domestici obierit, primum quidem obolum illi in os depositum nautum portitoris fore arbitrantur. is autem nummulus Danace à Grecis dicebatur, sicuti testatur Callimachus his carminibus in Hecale:*

τῆνακα κρητ' ἑκάυτε περιμήϊον ἔτι φέρονται

μῆνοι ἐπιπόλιον, ὅτι μὴ θυμιασέμεθ' αὐτοῖς·

ἀλλὰ κρητοῖς σωματίωσι τίως ἀχέρουσι ἀεὶ ἴσως

σάβρον, κρητ' ἀνάκρητ' ἐπιθῆναι ὅτι ἀπιῶν.

Idcirco nulli nautum portare feruntur

Urbe ex hac vita funeli: nisi sacra feramus.

Nos, & suffitum, adeunt Acherusia templa

Ore illi vacuo: danace non indiget ullus.

Aristophanes autem in Ranis duos obolos postea nautum eisdem fuisse scripsit in his versibus:

ἐν πλοιαρίῳ τῶν τετράσι σ' ἀνὴρ γέρον

γυμνός

καύτης διαίτης δὲ ἱππολάμου δὸν λαβόν.
Mercede capta nauta te senex Vehet
Binis obolis in nane parua protinuit.

Neque tamen ea parua mercede semper contentus fuit, sed aliquando ab Atheniensium Imperatoribus, ne illi æquari multitudini cogerentur, auctum est Charonti stipendium, & vsq; ad triobolum peruentum est. Tanta fuit antiquorum nonnullorum dementia, vt inferos etiam auaritia & nummorum desiderio vexari arbitrati sint. dicitur nonnullos Charon viuos ad inferos traiecisse: nam Hercules, Vlysses, Orpheus, Æneas, Theseusq; eo descendisse memorantur, quæ omnia ficta sunt, vt singula suis locis explicabuntur. Soli ex omnibus hominibus Hermionenses nullum naulum mortuis in os includebāt, quod sibi breuissimum esse ad inferos descensum dicerent; quamuis ille poeta vndique tantundem itineris esse ad inferos inquit:

εἰς αἴθρη ἰθὺς κατ' ἄλυσσι, ἔτ' ἀπ' Ἀθηνῶν
 εὐείη, ἢ τὰ νίκυς νεῖοι καὶ ἐκ Μιρόνης.
 μὴ σὶ γ' ἀνιάτω πύργος ἀπὸ τῆς Ἰαθαρῶντα
 πᾶντοδὺν αἴο φέρον εἰς αἴθρη ἀνίμω.

Vndique recta tibus fera tartara, siue ab Athenis
Mortuus accedas, seu magis è Merce.
Nec doleas procul à patria quòd forte peribis,
Vndique nanque idem ad tartara ventus aget.

¶ Nunc quid hæc fabulosa significant explicemus. Charon Erebi & Noctis filius dicitur, qui animas trans Acherontem, & Stygem, & Cocytum ac Phlegethontem traicit, quoniam ex illa hominum mente, quæ prius erat confusa, peccatorumque tenebris inuoluta, ac minimè examinata conscientia, prius illi motus qui superius nominati sunt, per illa flumina exoriuntur: deinde vbi innocentie opinio, aut innocentie proxima deliberatio in posterum integritatis seruandæ, surrexit, quæ per præteritorum scelerum penitentiam comparatur, cum piget summi Dei voluntatem, per auaritiam, crudelitatem, impietatemve offendisse: tum spes de bonitate Dei exurgit, atq; inde læticia, quæ nos trans ea turbulenta flumina traicit, & Charon appellatur. Hæc ad seueros iudices intrepidus nos deducit, hæc in grauissimis periculis nos consolatur & adiuuat, hæc pro viatico est quocunq; accedamus. Quare si quis rectè confi-

apud an-
 tis mor-
 abantur,
 ut. πρὸ τῆς
 μὴ δὲν τῆς
 αἴθρης ἐδωκε
 αὐτὸν ἀποστῆναι
 ἀπὸ τῆς ἀνιμῆς
 ἀπὸ τῆς ἀνιμῆς
 ἀπὸ τῆς ἀνιμῆς

postea nautarum

1011

deret, inueniet antiquos omnes animorum motus illos qui sub mortis tempus in homine nascerentur, sub his flumionum figmentis fuisse complexos. Nam cum senex sit Charon, quid aliud significat, quam rectum consilium, & quæ ex illo concepto prouenit, lætitiarum? aut quæ alia lætitia in morituro homine excitabitur, quam illa quæ nascitur ex opinione innocentiæ, aut è spe veniæ? Illa verò quæ ad obolos naulumque portitoris attinent, ego ridicula esse censeo, & pro simplicium muliercularum opinionibus inuenta, & tãquam ad inuentæ fabulæ probabilitatem admissa à sapientibus, si modò hæc ab illis manant. nunc de Cerbero dicamus.

De Cerbero.

CAP. V.

VBI superiora illa flumina mortuorum animæ traiecissent, tum Cerberus atrocissimus canis inferorum custos in spelunca quadam ante fores Plutonis recubebat: qui omnibus ingressuris humanissimè blandiebatur: et neminè patiebatur exire, sed omnes egressuros altissimis & maximè horrendis latratibus deterrebat. Hic Cerberus è Typhone & Echidna natus est, vt scripsit Hesiodus in Theogonia. quòd autem seruariet inferorum sedes, ita testatur Virg. lib. 6.

Cerberus hac ingens latratu regnat trifauci

Personat, aduerso recubans immanis in antro.

Eius formam corporis cani persimilem fuisse dicebant, cuius tamen è capite angues deasissimi pro villis pendeant, vt ait Horatius in libro tertio Odarum:

Cessit immani tibi blandienti

ianitor aula

Cerberus: quamuis furiale centum

Mantant angues caput eius, atque

Spiritus teter, saniesque manet

ore trilingui.

Huius totum denique dorsum pro villis serpentes habuisse, & anguinæ cathena vinctum fuisse videtur significasse Tibul. lib. 3.

Nec canis anguinæ redemitur terga cathena,

Cui tres sunt lingua, tergeminumque caput.

Tria capita illi fuisse testatur ita Sophocles in Trachiniis:

ἔδν τριπρωτων σκυλακ', ἀπρόμαχοι τήρας.

Canemque Ditis effervit, huius trinum caput.

Quod